

تحلیلی بر نرم افزار تهیه صورت گردش

وجوه نقد

سعید صنعتکار

تحولات مهمی که در دهه های اخیر در هوش مصنوعی (AI) به وجود آمده، تاثیر شگرفی بر سیستمهای اطلاعاتی حسابداری گذاشته است. این تاثیرات در زمینه حرفه و دانش حسابداری منجر به طراحی سیستمهای خبره حسابداری شده است. سیستمهای خبره برنامه های کامپیوتری هستند که برای کمک به افراد غیرمتخصص یا با تخصص کم، طراحی می شوند. این سیستمها با استفاده از تکنیک اگر این طور بود، سپس این کار انجام گردد طراحی می شوند. سعی بر این است که این

سیستمها مثل کارشناسان آن رشته عمل کنند، یعنی به تعبیری دیگر مثل انسان متخصص فکر کنند. در دنیای امروزی شرکتها ناگزیرند با توجه به تغییرات پی در پی محیطی، تصمیمات مهمی بگیرند. هرچه اطلاعات مربوط به تغییرات دنیای تجارت سریعتر به دست مدیران مربوط برسد، تصمیمات گرفته شده تاثیر بیشتری بر موفقیت سازمان می گذارد. از آنجا که اکثر راه حل های ممکن با استفاده از سیستمهای اطلاعاتی سنتی قابل دسترس نیست

هرچه اطلاعات مربوط به تغییرات دنیای تجارت سریعتر به دست مدیران مربوط برسد، تصمیمات گرفته شده تاثیر بیشتری بر موفقیت سازمان می گذارد.

بعد از رفتن کارکنان با تجربه نیز با استفاده از تجربیات اشخاص در سیستمهای حسابداری می توان سیستم خبره‌ای طراحی کرد که حتی بعد از رفتن این کارکنان نیز بتوان از تجربیات آنها برای حل مشکلات آینده استفاده کرد.

مجموعه مزبور را به صورت تفکیکی و طبق استانداردهای حسابداری تهیه کرد. به سخن دیگر، این نرم‌افزار فعالیتهای سازمان را از دیدگاه نقدی می‌نگرد و مدیران را جهت اتخاذ تصمیمگیری صحیح در ارتباط با وجوه نقد وارده و خروجی از سازمان یاری نموده و بررسی وضعیت هزینه‌های نقدی یکایک پروژه‌ها و حتی افراد را امکانپذیر می‌سازد.

طبقه‌بندی حسابهای مربوط به گردش وجوه نقد

به منظور تهیه صورت گردش وجوه نقد طبق روشهای تعیین شده، کلیه حسابهایی که در ارتباط با این صورت مالی می‌باشند، با توجه به ماهیت و اثری که در جریانات وجوه نقد شرکت دارند، طبقه‌بندی می‌شوند و در هنگام گزارشگری و یا تهیه صورت گردش وجوه نقد، در طبقه‌بندی خاص خود قرار می‌گیرند و تهیه صورت مزبور به‌طور خودکار و بدون هیچ‌گونه

صورت مالی جدید را مانند سایر صورتهای مالی پیشین (ترازنامه و سود و زیان) تهیه نماید، بیش از پیش احساس شد. خوشبختانه اخیراً جمعی از متخصصان حرفه حسابداری موفق به تهیه یک نرم‌افزار حسابداری جامع مالی شده‌اند که قادر به تهیه صورت گردش وجوه نقد براساس اطلاعات ورودی به سیستم حسابداری است. نرم‌افزار مزبور در برگیرنده کلیه استانداردهای سازمان حسابرسی در ارتباط با تهیه صورت گردش وجوه نقد بوده و قادر به تهیه صورت مزبور به دو روش مستقیم و غیرمستقیم است (نرم‌افزار تهیه صورت جریان گردش وجوه به روش مستقیم هم‌اکنون به همراه یک سیستم حسابداری مالی و به صورت یکپارچه به بازار ارایه شده و نرم‌افزار مربوط به تهیه صورت گردش وجوه نقد به روش غیرمستقیم نیز در حال حاضر به صورت یک برنامه جانبی و مکمل قابل به‌کارگیری می‌باشد). نحوه طبقه‌بندی اطلاعات، سرفصلها و اصطلاحات به کار گرفته شده در فرمهای گزارشی مطابق بخشنامه‌های سازمان حسابرسی می‌باشند. یکی از ویژگیهای بارز این نرم‌افزار این است که به هنگام وارد نمودن اطلاعات به سیستم، فرایند طبقه‌بندی هر یک از اقلام ترازنامه، سود و زیان و سایر اطلاعات مربوط به گردش وجوه نقد به منظور تفکیک فعالیتهای عملیاتی، سرمایه‌گذاری و تامین مالی به صورت هوشمند انجام می‌شود و نیازی به تفکیک اطلاعات توسط کاربر نیست. از این‌رو با ورود هر سند حسابداری به سیستم، می‌توان آخرین وضعیت نقدینگی مجموعه شرکت و همچنین هر یک از مراکز هزینه یا واحدهای سازمانی موجود در

نیاز نگرش جدیدی در به‌کارگیری کامپیوتر برای حل مشکلات و دسترسی سریع اطلاعات پدید آمده است. دلایل عمده طراحی سیستمهای خبره حسابداری و مالی به شرح زیر می‌باشد.

۱- مهمترین دلیل طراحی سیستمهای خبره محافظت و نگهداری دانش بشری است؛ یکی از مشکلات عمده سازمانها اخراج یا بازنشستگی کارکنان با سابقه است. با استفاده از تجربیات اشخاص در سیستمهای حسابداری می‌توان سیستم خبره‌ای طراحی کرد که حتی بعد از رفتن این کارکنان نیز بتوان از تجربیات آنها برای حل مشکلات آینده استفاده کرد.

۲- حتی اگر بتوان نیروهای متخصص را جایگزین کرد، سیستمهای خبره می‌تواند برای پاسخگویی به برخی سوالات متخصصان جدید که تجربه کمی دارند نیز مفید باشد.

به دلایل پیشگفته چون صورت گردش وجوه نقد یکی از صورتهای مالی اساسی و با اهمیت برای تصمیمگیری محسوب می‌شود و با توجه به اینکه بسیاری از حسابداران و مدیران مالی آشنایی کافی با این صورت مالی و نحوه تهیه آن ندارند، به‌کارگیری سیستم خبره برای تهیه صورت گردش وجوه نقد می‌تواند کمک موثری برای شرکتها و حسابداران باشد تا بدون صرف زمان و هزینه زیاد بتوانند این صورت مالی را تهیه نمایند.

نرم‌افزار صورت گردش وجوه نقد

پس از اعلام نظر کمیته فنی سازمان حسابرسی مبنی بر لزوم تهیه صورت گردش وجوه نقد به‌عنوان یک صورت مالی، نیاز به نرم‌افزاری که بتواند این

فهرست حسابهای صورت گردش وجوه نقد

ردیف	کدحساب	شرح	نوع فعالیت
۱	۱۱۰۴	وجوه دریافتی از مشتریان بابت فروش کالا و خدمات	عملیاتی
۲	۱۱۰۶	وجوه پرداختی به فروشندگان کالا و خدمات	عملیاتی
۳	۱۱۰۷	سرمایه‌گذاری در بانک	سرمایه‌گذاری
۴	۱۱۰۸	وجوه پرداختی بابت پیش پرداخت هزینه‌ها	عملیاتی
۵	۱۲۰۱	وجوه پرداختی بابت سرمایه‌گذاری	سرمایه‌گذاری
۶	۱۲۰۲	خرید اموال - ماشین‌آلات و تجهیزات	سرمایه‌گذاری
۷	۱۲۰۵	خرید سایر داراییها	سرمایه‌گذاری
۸	۲۲۰۱	وام دریافتی	تامین مالی
۹	۲۳۰۱	وجوه پرداختی بابت بازخرید خدمت کارکنان	تامین مالی
۱۰	۳۱۰۱	وجوه دریافتی بابت افزایش سرمایه	تامین مالی
۱۱	۵۲۰۱	سایر دریافتها	عملیاتی
۱۲	۵۳۰۱	سایر پرداختها	عملیاتی
۱۳	۵۴۰۱	هزینه‌های مالی	عملیاتی

اطلاعات وارده را از روی اسناد حسابداری تغذیه شده به سیستم خواننده و صورت گردش وجوه نقد را تهیه می‌کند.

ورود اطلاعات مربوط به وجوه نقد در زمان ورود اطلاعات اسناد حسابداری (در نخستین مرحله ورود اطلاعات به سیستم) صورت می‌پذیرد، بنابراین می‌توان تاثیر هر یک از رویدادهای مالی مندرج در اسناد حسابداری را بر گردش وجوه نقد ارزیابی کرد. به بیان دیگر توانایی و امکان تهیه صورت گردش وجوه نقد در هر لحظه از زمان و پس از ورود اطلاعات هر یک از اسناد حسابداری به سیستم امکانپذیر است و از این رو نه تنها صورت گردش وجوه نقد سالانه بلکه وضعیت نقدینگی در دوره‌های زمانی کوتاهتر (ماهانه، روزانه و حتی لحظه‌ای) نیز امکانپذیر می‌باشد. نکته در خور توجه و بسیار با اهمیت در این ارتباط، امکان استفاده از قابلیت مزبور در مباحث حسابداری مدیریت در ارتباط با مدیریت وجوه می‌باشد. بدین ترتیب که با شبیه‌سازی یک رویداد مالی فرضی (حالات مختلف تصمیمگیری مدیریت) و ورود اطلاعات مربوط به رویداد مزبور به سیستم می‌توان آثار و پیامدهای تصمیمگیری مزبور بر وضعیت نقدینگی شرکت را (قبل از وقوع رویداد مزبور) بررسی و یا حالات مختلف تصمیمگیری را از این روش با یکدیگر مقایسه کرد.

گزارشهای قابل دریافت

جریانهای ورود وجه نقد به موسسه و جریانهای خروجی وجه نقد از موسسه در شمار اساسیترین رویدادهایی است که شالوده بسیاری از تصمیمگیریها و قضاوتهای استفاده‌کنندگان از اطلاعات

سرفصل خاص خود در صورت گردش وجوه نقد قرار داده می‌شود. نمونه‌ای از فهرست حسابهای مربوط به گردش وجوه نقد در جدول شماره ۱ مشاهده می‌شود.

ورود اطلاعات به سیستم در تهیه صورت گردش وجوه نقد به روش مستقیم که در بیانیه شماره ۹۵ FASB نسبت به روش غیرمستقیم بیشتر مورد تاکید قرار گرفته است نیاز به بررسی کلیه اطلاعات و رویدادهای مالی وجود دارد و از این رو کار با سیستمهای دستی بسیار طاقت‌فرسا و گاه غیرممکن می‌باشد. اما در نرم‌افزار مورد نظر عمل بررسی و تجزیه و تحلیل رویدادهای مالی مزبور به وسیله کامپیوتر و با سرعت فوق‌العاده انجام می‌شود و در این شرایط کاربر هیچ نیازی به انجام محاسبات اضافه ندارد و کامپیوتر

در نرم‌افزار مورد نظر عمل بررسی و تجزیه و تحلیل رویدادهای مالی مزبور به وسیله کامپیوتر و با سرعت فوق‌العاده انجام می‌شود.

عملیات دستی انجام می‌شود. نکته اساسی در طبقه‌بندی حسابها در صورت گردش وجوه نقد، ماهیت و ارتباط آنها با جریانات نقدی مربوط به فعالیتهای مختلف شامل شرکت فعالیتهای عملیاتی، سرمایه‌گذاری و تامین مالی می‌باشد که این امر از طریق سیستم برحسب ماهیت حسابها تشخیص داده می‌شود و بدین ترتیب هر یک از حسابهای مزبور در

**اخيراً جمعی از متخصصان
حرفه حسابداری موفق به
تهیه یک نرم افزار
حسابداری جامع مالی
شده اند که قادر به تهیه
صورت گردش وجوه نقد
بر اساس اطلاعات ورودی
به سیستم حسابداری
است.**

هزینه، یک شخص و یا یک پروژه خاص را در دوره های زمانی مورد نظر از سیستم دریافت نمود و بدین ترتیب اطلاعات اساسی و ارزشمندی در مورد وضعیت نقدینگی موارد مزبور، بویژه برای مقاصد بودجه ای، تهیه کرد.

۴ - گزارش گردش دریافت و پرداخت وجوه نقد

این گزارش بیانگر گردش وجوه نقد دریافتی و پرداختی برای هر یک از سرفصلهای حساب و مراکز هزینه، طی دوره های زمانی مورد نظر است. در این گزارش نیز گردش وجوه نقد هم به تفکیک اسناد حسابداری و هم به صورت تجمعی قابل تهیه است و بدین ترتیب بررسی زمانبندی و حجم گردش وجوه نقد در هر یک از حسابهای شرکت به منظور مقاصد برنامه ریزی و کنترل نقدینگی هر یک از واحدهای مختلف و در نهایت مجموعه سازمان، امکانپذیر می شود.

ناشی از فعالیتهای عملیاتی از طریق تعدیل سود خالص، بابت اقلامی که در محاسبه سود خالص تاثیر داشته اند ولی موجب تغییری در جریانهای نقدی نشده اند، محاسبه و گزارش می شود. به سخن دیگر در این روش با اضافه کردن اقلامی نظیر هزینه استهلاک که به عنوان کاهنده سود خالص در صورت سود و زیان در نظر گرفته شده ولی موجب کاهش وجه نقد نشده و یا با کسر اقلامی نظیر سود ناشی از واگذاری داراییهای ثابت که در صورت حساب سود و زیان محاسبه شده ولی در صورت گردش جریانهای نقدی به عنوان فعالیتهای عملیاتی محسوب نمی شود و همچنین با در نظر گرفتن و اعمال اصلاحات مربوط به تغییرات در سرمایه در گردش (به جز موجودی نقد) که مربوط به فعالیتهای عملیاتی بوده و بر موجودی نقد تاثیر گذارده اند (اما در محاسبه سود و زیان خالص محسوب نشده اند)، عملاً سود و زیان تعهدی ارایه شده در صورت حساب سود و زیان، به سود و زیان نقدی که همان وجوه نقد ناشی از فعالیتهای عملیاتی می باشد تبدیل می شود.

۳ - گزارش دریافت و پرداخت وجوه نقد

در این گزارش که بیانگر کل مبالغ دریافتی و پرداختی هر یک از سرفصلهای حساب در سطوح کل، معین و تفصیلی و یا هر یک از مراکز هزینه می باشد، میزان کل وجوه دریافت و پرداخت شده، هم به تفکیک اسناد حسابداری و هم به صورت تجمعی (کلی)، بر حسب ماههای مختلف قابل تعیین و ارزیابی است. به بیان دیگر در گزارش مزبور می توان مبلغ کل وجوه نقد دریافتی یا پرداختی مربوط به یک مرکز

مالی آن موسسه را تشکیل می دهد. اطلاع از جریانهای نقدی مزبور را می توان در قالب گزارشهای نقدی که از سیستم حسابداری استخراج می شوند کسب کرد و مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرارداد. نرم افزار حسابداری مورد بحث علاوه بر گزارشهای مربوط به حسابداری تعهدی، دارای گزارشهای مختلفی در ارتباط با جریانهای وجوه نقد نیز می باشد که در زیر به برخی از این گزارشها اشاره می شود.

۱ - صورت گردش وجوه نقد طبق روش مستقیم

در این حالت صورت گردش وجوه نقد مستقیماً متأثر از جریانهای نقدی هر یک از رویدادهای مالی است، از این رو قابلیت تعیین عناصر تشکیل دهنده (عناصر تفصیلی) هر یک از اقلام صورت گردش وجوه نقد وجود خواهد داشت. به عنوان مثال در شرایطی که یکی از اقلام صورت گردش وجوه نقد تحت عنوان وجوه دریافتی از مشتریان گزارش شود، سیستم این قابلیت را دارد که ریز جریانهای نقدی رویدادهایی که مربوط به وجوه دریافتی از مشتریان است را به تفکیک اسناد حسابداری در اختیار کاربر قرار دهد.

بدین ترتیب می توان هر یک از اقلام صورت گردش وجوه نقد اعم از اقلام مربوط به فعالیتهای عملیاتی، سرمایه گذاری و یا تامین مالی را به تفصیل و به صورت جداگانه مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار داد.

۲ - صورت گردش وجوه نقد طبق روش غیرمستقیم

در روش غیرمستقیم، گردش وجوه نقد

1- Robert J Thierauf, Expert systems in Finance & Accounting, Quorum, 1990 p.4

انجمن حسابداران
خبره ایران

اتاق بازرگانی و صنایع
معادن ایران

دوره عالی حسابداری و مدیریت مالی و دوره های تکمیلی حسابداری و امور مالی

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران
با همکاری انجمن حسابداران خبره ایران برگزار می نماید:

دوره تکمیلی (۱)
حسابداری و امور مالی
حسابداری مالی
مباحثی از حسابداری مالی تکمیلی
حسابداری صنعتی
مدیریت مالی و بودجه
حسابرسی
قانون مالیاتهای مستقیم
قانون تجارت

دوره تکمیلی (۲)
حسابداری و امور مالی
حسابداری مالی پیشرفته (۱)
حسابداری مالی پیشرفته (۲)
حسابداری صنعتی (۲)
حسابداری مدیریت
کاربرد استانداردهای حسابداری
مدیریت مالی

دوره عالی حسابداری و
مدیریت مالی
کاربرد استانداردهای حسابداری
حسابداری مالی
حسابداری مدیریت
مدیریت مالی
حسابرسی
قانون مالیاتهای مستقیم
قانون تجارت

شرایط شرکت کنندگان

مدرک دیپلم متوسطه
و پنج سال سابقه کار
در حسابداری یا حسابرسی

مدرک دوره تکمیلی (۱)
حسابداری و امور مالی
یا فوق دیپلم و سه سال سابقه
کار در حسابداری یا حسابرسی

لیسانس حسابداری یا رشته های
مشابه و سه سال سابقه کار
حسابداری یا حسابرسی

مدت آموزش هریک از دوره های فوق ۲۶۰ ساعت
(فقط روزهای پنجشنبه از ساعت ۸ تا ۱۳)

محل ثبت نام و کسب اطلاعات بیشتر

خیابان طالقانی بین فرصت و خیابان دکتر مفتاح آموزشگاه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تلفن: ۸۲۸۲۲۴